

UITVOERINGSPROGRAMMA
ZUIDWESTELIJKE DELTA 2022

DE TOEKOMST VERANDERT DE DELTA

2022 IN DE ACTIESTAND

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord 3

1. Uitgangspunten 5

Meerwaarde van de samenwerking.....	5
Scope van dit uitvoeringsprogramma.....	5
Duur van dit uitvoeringsprogramma.....	5
Positionering en rol programmteam.....	6
Informereren voortgang.....	6
Capaciteit en workload.....	6

2. Overzicht van activiteiten 8

Realiseren verbeelding.....	8
Zuidwestelijke Delta en bestaande meer sectorale uitvoeringsprogramma's.....	8
Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland Zuidwestelijke Delta.....	8
Samenwerking en uitwerking inhoudelijke thema's en gebiedsprocessen.....	8
Vervolgaanpak Gebiedsagenda Zuidelijke Delta 2050.....	8
Ontwikkeling Integrale Kennis- en innovatieagenda Zuidwestelijke Delta.....	11
Omgevingsagenda Zuidwest Nederland.....	13
Voortgangsoverleg Waterveiligheid.....	13
Voortgangsoverleg Zoet water.....	13
Voortgangsoverleg Ecologie en waterkwaliteit... ..	13
Overige onderwerpen en thema's.....	13

3. Omvorming werkorganisatie 15

Vastleggen interne procesgang.....	15
Afstemming grenzen Zuidwestelijke Delta.....	15
Vertegenwoordiging en betrokkenheid gemeenten Zuidwestelijke Delta.....	15
Doorontwikkeling Regioteam.....	15
Platformfunctie Zuidwestelijke Delta.....	15
Communicatie en participatie.....	16

4. Begroting en dekking 18

5. Financiële voeding Zuidwestelijke Delta 2022..... 20

Bijlage 1

Uitwerking Waterveiligheid.....	21
---------------------------------	----

Bijlage 2

Uitwerking Zoet water.....	25
----------------------------	----

Bijlage 3

Uitwerking Ecologie en waterkwaliteit.....	28
--	----

Bijlage 4

Overzicht producten.....	32
--------------------------	----

Bijlage 5

Basisplanning 2022.....	34
-------------------------	----

Bijlage 6

Communicatiestrategie 2022.....	37
---------------------------------	----

Interactief

Deze rapportage is opgemaakt als interactieve pdf. Daardoor kan de lezer vanuit de inhoudsopgave direct naar het voor hem relevante hoofdstuk 'springen'.

VOORWOORD

De Zuidwestelijke Delta behelst een gebied dat zich uitstrekt van Sluis tot Moerdijk, van Vlissingen tot Bergen op Zoom en van Goeree-Overflakkee via Schouwen-Duivenland en Tholen tot en met Zeeuws-Vlaanderen. Deze omvangrijke delta staat voor grote opgaven door de lopende klimaatverandering en verschillende systeemtransities op bijvoorbeeld het vlak van energie en economie.

De Zuidwestelijke Delta is ook de benaming van een samenwerking tussen regionale overheden en het Rijk en tussen al deze overheidspartijen en maatschappelijke organisaties.

Met de in 2020 en 2021 vastgestelde hernieuwde ambities en werkwijze is de Zuidwestelijke Delta ook de benaming van een “motorblok”: een programma-team/werkteam, een Beleids team, Regioteam en Gebiedsoverleg. Deze Zuidwestelijke Delta wil de potentie van de sterke samenwerking in een uitdagend gebied in 2022 en de jaren daarna verzilveren.

Dit uitvoeringsprogramma gaat uit van al het belangrijke voorwerk dat recent is uitgevoerd. Er liggen robuuste analyses van TwynstraGudde en van Houtekamer & Van Kleef. Dit voorwerk geeft een uitgangspositie om lopende processen te optimaliseren. Het uitvoeringsprogramma schetst ook enkele lijnen die het resultaat zijn van de brede kennismakingsronde die ik als nieuwe programma-manager maakte.

Naast goed uitvoeren van hetgeen waar al toe besloten is, is het ook goed bij energie aan te sluiten die leeft in de Zuidwestelijke Delta. De lopende samenwerking biedt immers soelaas voor het onderzoeken van en besluiten over grote belangwekkende projecten, maar kan ook meer een podium en versterking bieden voor kleinere meer lokaal/regionale initiatieven. De optelsom van vele druppels is immers ook een volle emmer.

Voor de grote uitdagingen geldt dat meer onderzoek nodig is alvorens knopen voor de langere termijn te kunnen doorhakken. De Zuidwestelijke Delta kent sterke kennisclusters en met het Delta Climate Centre in aantocht en een open houding naar kennispartijen buiten de delta geeft 2022 veel kansen dit te verbinden en te versterken. Een sterk kennisprogramma en ambitieuze projecten geven ook aanleiding de route naar commitment van de Europese Unie (EU) nader te analyseren. Met een klinkende ambitie in 2050 de eerste klimaatbestendige regio ter wereld te zijn zouden we onszelf te kort doen de puzzels voor onszelf te houden.

Paul de Beer

Manager Programma Zuidwestelijke Delta

“Ik kijk uit naar een productief 2022. Op open wijze de schouders eronder, met trots op de ambitie.”

1. UITGANGSPUNTEN

Meerwaarde van de samenwerking

De Zuidwestelijke Delta is een samenwerking die in de afgelopen twintig jaar diverse bloeiperiodes heeft gekend. In die periodes kwam de meerwaarde goed uit de verf. Het dragen van een gezamenlijke systeemverantwoordelijkheid zorgt ervoor dat overheden niet langs elkaar heen werken en maatschappelijke organisaties op een heldere wijze kunnen participeren in het programma. Deze centrale doelstelling is wat we beogen in 2022.

We willen hierin zo effectief mogelijk aan de slag zijn en acties niet overdoen als die al elders zijn gedaan en zullen kansen blijven checken tot ontdubbelen of tot versimpeling van processen. De capaciteit is altijd schaars, ook bij onze netwerkpartners. Daarbinnen winnen activiteiten die output genereren altijd aan belang. Door output te genereren binnen het programma Zuidwestelijke Delta wordt een nieuwe curve van bloei mogelijk gemaakt. In 2022 wordt het accent verlegd van proces naar inhoud en concrete productie.

Scope van dit uitvoeringsprogramma

De inhoudelijke scope wordt in dit uitvoeringsprogramma nader beschreven. Daar waar de helderheid nog niet gerealiseerd heeft kunnen zijn, zal een proces van afstemming met die gremia waar taken of activiteiten (deels) zijn belegd, uitwijzen of deze taken of activiteiten (deels) binnen het programma Zuidwestelijke Delta vallen. Momenteel lopen gesprekken om te bezien of het domein van Ruimtelijke Adaptatie zich hiervoor leent. Indien een nieuw thema of spoor expliciet onderdeel wordt van de activiteiten van de Zuidwestelijke Delta zal

In het voorjaar van 2021 spraken de regionale bestuurders in de Zuidwestelijke Delta de ambitie uit de eerste delta te willen zijn die heeft uitgedacht én uitgewerkt én in gang gezet wat er nodig is om een vitale regio te zijn in de 22e eeuw.

hiervoor een bestuurlijk besluit in het Gebiedsoverleg Zuidwestelijke Delta worden gevraagd. Voorbeelden van een dergelijke bijstelling van de scope zijn: samenvoegen of herpositioneren van activiteiten vanuit het Rijk richting regio, samenvoegen of herpositioneren van activiteiten binnen de regio, het initiëren van nieuwe activiteiten door regio en/of het Rijk.

De programmaorganisatie kan voorstellen doen op dit vlak, maar ook andere gremia binnen of buiten de Zuidwestelijke Delta kunnen in afstemming met de manager van het programma Zuidwestelijke Delta een dergelijk proces initiëren. Uitgangspunt is dat de netwerkpartners van de Zuidwestelijke Delta de idee omarmen dat bij een dossier of in een gebied aanwezige energie ook aanleiding kan zijn een proces te starten waarin alle stakeholders, overheid of niet-overheid, samen de schouders zetten onder een opgave.

Het is tevens denkbaar dat organisaties aangeven in meer algemene zin een grotere rol in te willen nemen in onze netwerksamenwerking. Zo heeft Evides aangegeven haar betrokkenheid te willen vergroten.

In het geval dat een organisatie formeel zou willen toetreden tot de samenwerkingsovereenkomst zal een bestuurlijk besluit worden gevraagd aan het Gebiedsoverleg.

Duur van dit uitvoeringsprogramma

In de jaren 2020 en 2021 hebben naast inhoudelijke activiteiten ook activiteiten plaatsgevonden om de effectiviteit van het programma te verbeteren. Analyses, werkbijeenkomsten, diverse rapporten en een plan van aanpak zijn belangrijk voorwerk voor de activiteiten en opzet in 2022.

Het uitvoeringsprogramma 2022 beoogt een langere doorwerking te hebben dan enkel het kalenderjaar 2022 en zal de basis vormen voor een uitvoeringsprogramma 2023. De activiteiten binnen de Zuidwestelijke Delta zijn qua duur van diverse aard en laten zich grofweg indelen in activiteiten die dienend zijn aan het goed geïnformeerd, met draagvlak voorbereid zijn op de herijking van het Deltaprogramma in 2026/2027 in het kader van het Nationaal Waterprogramma (NWP). Daarnaast zijn er meer kortlopende activiteiten te onderscheiden. Het heeft de voorkeur dit onderscheid beter te structureren. Zodoende zal in 2022 een voorstel worden gedaan om de activiteiten die vooral dienend zijn aan de herijking 2026/2027 in een vijfjarenplan te laten landen. Komende uitvoeringsprogramma's kunnen dan beter leunen op een lopende langere lijn. Naast die langere lijn worden jaarlijks de kortere lijnen en activiteiten beschreven in de uitvoeringsprogramma's.

Positionering en rol programmamteam

Vanuit de fase van 2020 en 2021 is het werkteam ontstaan als afstemmingsoverleg. Om meer uitvoeringskracht te realiseren vergt meer dan afstemming. Het programma Zuidwestelijke Delta dient een motorblok te hebben dat daadwerkelijk zaken ter hand kan pakken. Het is essentieel dat deze activiteiten kunnen worden ondernomen namens alle partners. Met het doorontwikkelen van het werkteam naar een programmamteam wordt bedoeld dat de leden van dit team opereren namens en onder de verantwoordelijkheid van het totale programma en de netwerkpartners die het programma dragen. Opdrachten komen voort uit besluiten van het Gebiedsoverleg en verantwoording loopt via de manager van het programmamteam naar het Gebiedsoverleg.

De positie van het programmamteam zal in 2022 doorontwikkeld en aangescherpt worden. Uitgangspunt hierbij is dat het programmamteam zich richt op processen waarbij samenwerking tussen de netwerkpartners logisch wordt geacht. De taken van het programmamteam richten zich daarbinnen met name op:

- Coördinatie en structurering van samenwerking.
- Agenderen van onderwerpen, projecten en pilots en bijbehorende procesvoorstellen.
- Aanjagen van inhoudelijke ontwikkelprocessen.

Het programmamteam blijft in de basis een kernteam. De inhoudelijke expertise blijft afkomstig van de experts van de netwerkpartners, kennispartners en externe adviseurs.

Informeren voortgang

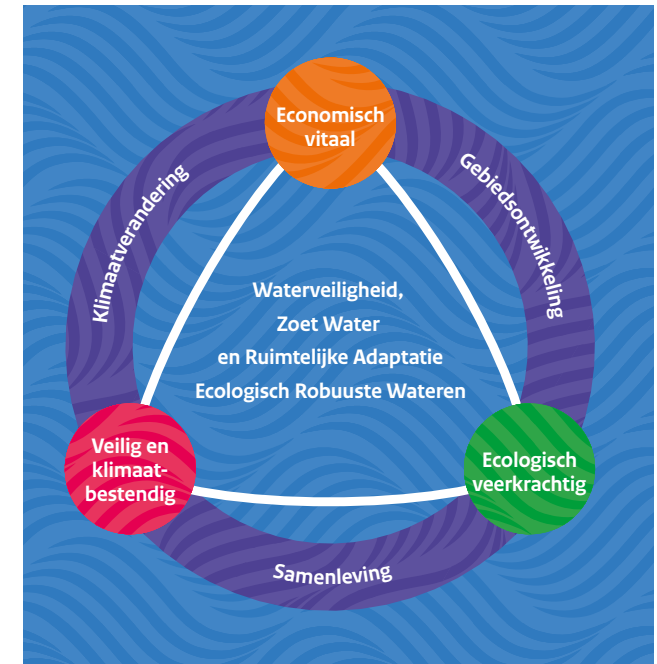
Vanaf het tweede kwartaal van 2022 zal het informeren van het Gebiedsoverleg gebeuren via informatiefiches. Deze fiches zullen qua vorm beknopt zijn en zullen in elk geval ingezet worden op momenten dat:

- Er op themaniveau tussentijdse mijlpalen zijn geweest of in aantocht zijn.
- De voorbereiding van een project wordt geactiveerd of wordt afgerond.

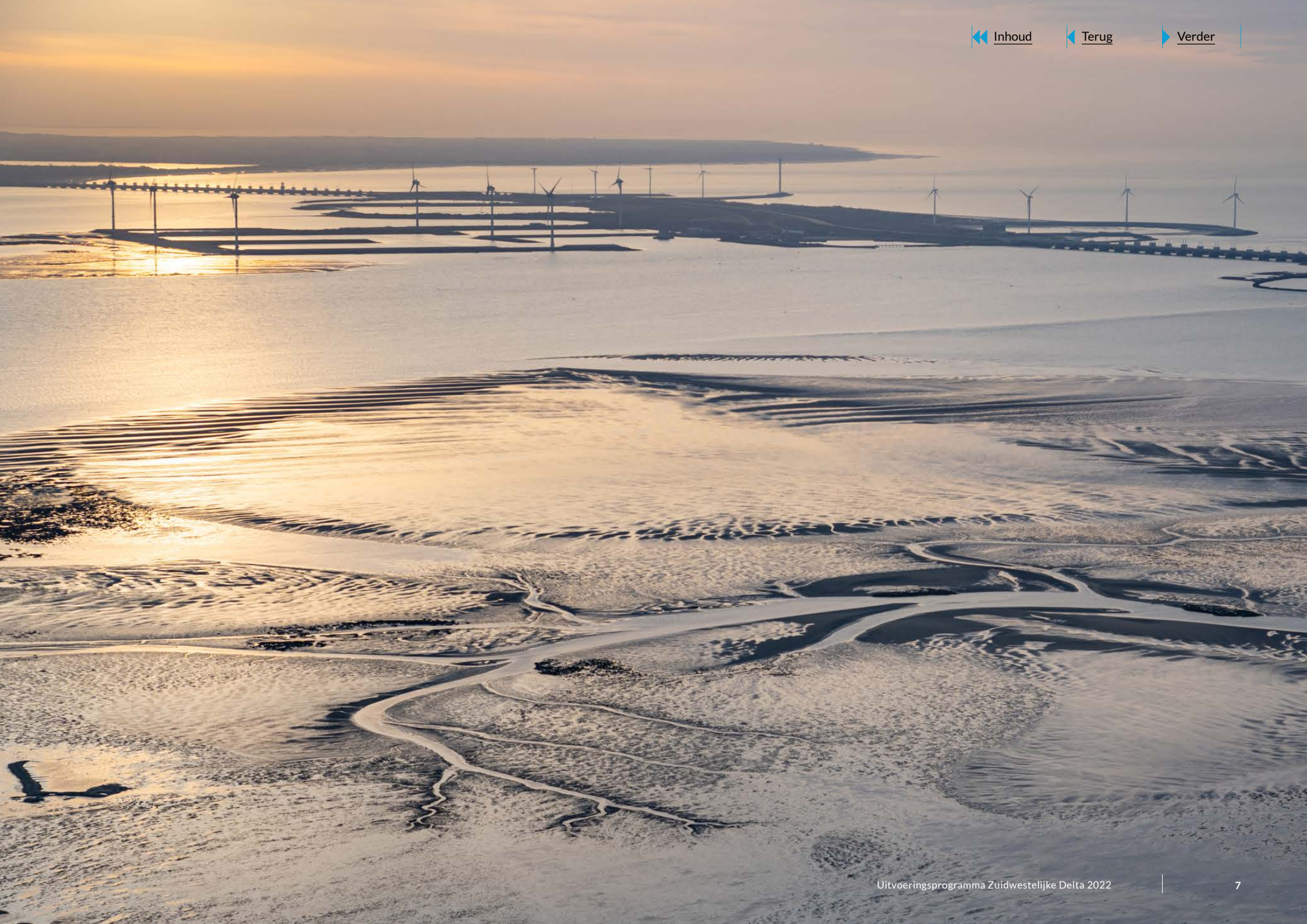
Tevens zal in het derde kwartaal een fiche verschijnen met de voortgang van het uitvoeringsprogramma.

Capaciteit en workload

Het uitvoeringsprogramma omvat activiteiten die niet altijd op voorhand exact zijn in te schatten op de omvang van de workload. Het is de taak van het programmamteam onder leiding van de manager van het programma om hierin gedurende de looptijd van het uitvoeringsprogramma te prioriteren dan wel andere acties in te zetten om de capaciteit van de programmaorganisatie in lijn te brengen met de totale omvang van de werkzaamheden. Zorgpunt is dat de programmaorganisatie bij de aanvang van 2022 nog niet op volle sterkte is. In het tweede kwartaal van 2022 is de basiscapaciteit op orde gebracht.

De basis van de Zuidwestelijke Delta.

2. OVERZICHT VAN ACTIVITEITEN

Realiseren verbeelding

Bestuurlijk is afgesproken dat een inspirerende kernachtige verbeelding wordt gemaakt van de doelen in de [Gebiedsagenda Zuidwestelijke Delta 2050](#) om als rode draad te kunnen gebruiken in de verdere uitwerking en contacten in het gebied. Deze verbeelding is bij voorkeur een dynamisch product dat de komende jaren evolueert in samenhang met de voortgang in de uitwerking van de Voorkeursstrategie en de Gebiedsagenda. Daarin zal gaandeweg bijvoorbeeld ook de interactie tussen de integrale en sectorale thema's nader worden uitgewerkt. De verbeelding draagt steeds bij aan de onderbouwing van projecten die de komende jaren worden voorbereid en uitgevoerd.

Deltares heeft de opdracht gekregen om de verbeelding tot een toepasbaar middel/instrument te vormen. Dit wordt gedaan in een iteratief proces waarin twee werkgroepen betrokken worden. Een kernteam, dat ook gezien wordt als opdrachtgever. Daarnaast zullen zij de eerste inhoudelijke voorstellen doen. Dit wordt getoetst in een brede groep, waarin alle partijen uit het Gebiedsoverleg zijn vertegenwoordigd, aangevuld met leden van het Regioteam Zuidwestelijke Delta om zo ook de verbinding naar het gebied te borgen. Op deze manier wordt het eindproduct gekneed tot een gemeenschappelijk beeld dat alle betrokken partijen in dezelfde taal uit kunnen leggen.

Het maken van een verbeelding is een complex proces, echter hangt het succes ervan niet alleen af van de iteraties en inbreng van Deltares, kernteam en brede groep. Het doel van het maken van de verbeelding is de uitnodiging tot een gesprek, tastbaar maken en inzicht geven. Daarom is het van belang dat er naast het "maakproces" een concrete (marketing- en communicatie-) strategie wordt uitgewerkt. Dit proces wordt parallel uitgevoerd.

Zuidwestelijke Delta en bestaande meer sectorale uitvoeringsprogramma's

De Zuidwestelijke Delta beoogt als het ware de ritssluiting te zijn voor het samenbrengen van de diverse sectorale uitvoeringsprogramma's, zoals op het vlak van ruimtelijke adaptatie en zoet water. Bestaande uitvoeringsprogramma's met bijbehorende organisatie en governance blijven bestaan. De Zuidwestelijke Delta kan meerwaarde hebben door de uitvoeringsprogramma's met elkaar te verbinden om voorstellen te doen ten aanzien van inhoudelijke verrijking, cofinanciering en positionering.

Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland Zuidwestelijke Delta

In 2020 is bestuurlijk vastgelegd dat het [Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland \(IBP-VP\) Zuidwestelijke Delta](#) functioneert als onderdeel van het programma Zuidwestelijke Delta. Per 1 januari 2022 is een nieuwe programmamanager IBP-VP aangesteld. Het programmateam Zuidwestelijke Delta zal met de nieuwe programmamanager IBP-VP tot afstemming en heldere afspraken komen op zowel het vlak van inhoudelijke verankering als verantwoording aan het Gebiedsoverleg.

Samenwerking en uitwerking inhoudelijke thema's en gebiedsprocessen

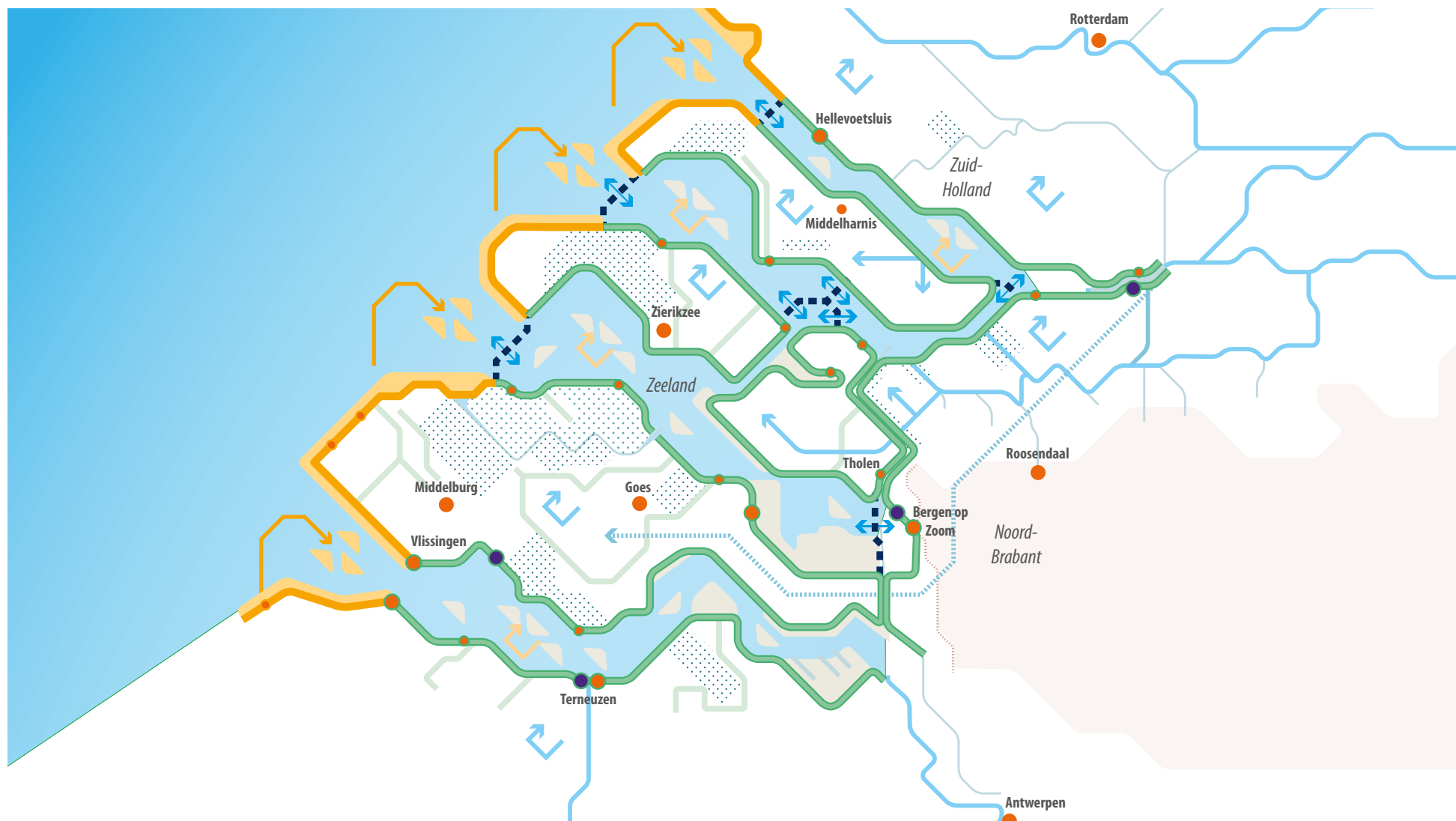
In de nationale beleidscyclus zal toegewerkt worden naar een nieuw Nationaal Water Programma (NWP) in 2027. Een herijking van de voorkeursstrategieën van het Deltaprogramma zal daar onderdeel van uitmaken. Een nieuw onderdeel hierin vormt het Kennisprogramma Zeespiegelstijging (KP ZSS) met uitwerking van de effecten van doorgaande zeespiegelstijging (2, 3 en 5m) op de eerder in 2015 ontwikkelde en in 2019 herijkte voorkeursstrategieën.

In het licht van de in het voorjaar van 2021 uitgesproken ambitie, zullen de voorkeursstrategie voor het gebied Zuidwestelijke Delta en de daaraan gekoppelde uitvoeringsmaatregelen een doorontwikkeling nodig hebben om proactief op klimaatverandering in te spelen en de uitgesproken ambitie waar te maken. Daarvoor is het een voorwaarde dat de partijen in de Zuidwestelijke Delta de samenwerking gaan intensiveren en zich meer inhoudelijk gaan bezighouden met de opgaven en de mogelijke oplossingen hiervoor.

Vervolgaanpak Gebiedsagenda Zuidelijke Delta 2050

Vervolgaanpak met de opsplitsing naar de perioden tot 2027, 2050 en 2100. Positioneren binnen de ambitie van de Zuidwestelijke Delta voor 2050 en de uitwerking vanuit de vijf handelingsperspectieven (zie de volgende pagina):

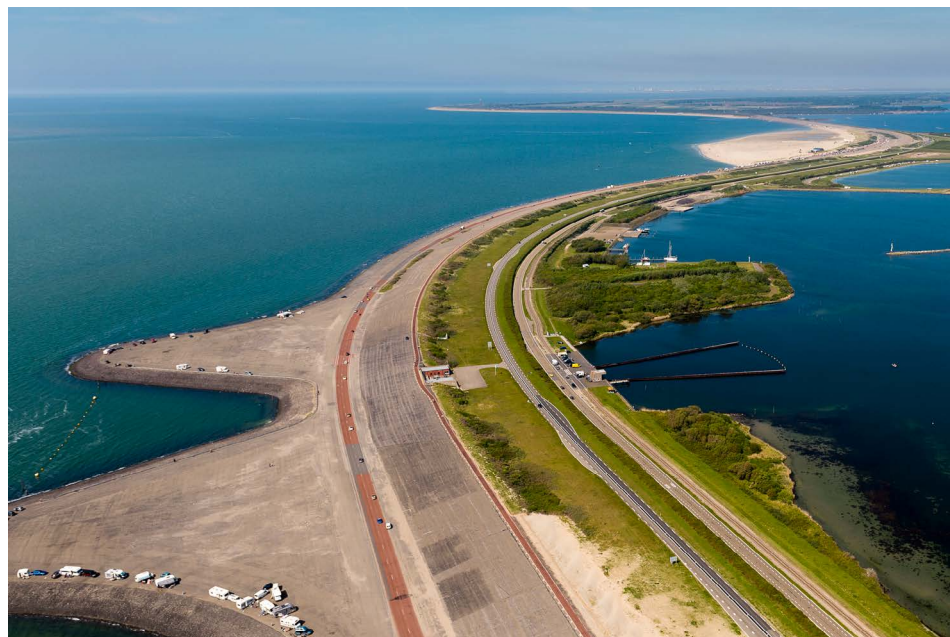
Vijf handelingsperspectieven voor een verbonden Delta

IN 2022 VERDER UITWERKEN VAN DE HANDELINGSPERSPECTIEVEN VOLGENS DE LIJN:

- **Uitwerking ambitie Zuidwestelijke Delta 2050** (liften op uitwerking Gebiedsagenda, de grote landelijke opgaven, sporen 2 en 4 van KP ZSS en de uitwerking van de Omgevingsagenda Zuidwest).
- **Bepalen prioritaire vraagstukken en samenhang in Zuidwestelijke Delta** door organisatie van sessies vanuit in eerste instantie (2022) de thema's van de Gebiedsagenda en waar het wenselijk is voor de gebiedsaanpak van bijvoorbeeld het Volkerak-Zoommeer, de Oosterschelde, Zeeuws-Vlaanderen en vanaf 2023 voor de hele Zuidwestelijke Delta.
- Gericht op de **herijking van het Deltaprogramma in 2026** de **ontwikkeling van een Klimaatadaptatiestrategie Zuidwestelijke Delta** voor de periode:
 - Tot 2050, uitgaande van de huidige voorkeursstrategie en huidig beleid.
 - Na 2050 voor de ontwikkeling van nieuwe adaptieve strategieën en nieuw beleid (procesuitwerking, joint fact finding, kennisleemtes en verbindingen aanbrengen met Lange Termijn).

In een later stadium kunnen uitwerkingen plaatsvinden voor de deelgebieden. Voor de Zuidwestelijke Delta onderscheiden we zes deelgebieden, die gebaseerd zijn op het verschil in kenmerken en opgaven. Deze indeling sluit ook aan op de manier waarop projecten en programma's in de delta zijn georganiseerd in het netwerk.

De deelgebieden

1. Haringvliet en Hollands Diep (onderdeel van Rijnmond-Drechtsteden)
2. Grevelingenmeer
3. Volkerak-Zoommeer (inclusief Markiezaatsmeer en Binnenschelde)
4. Oosterschelde en Veerse Meer
5. Westerschelde en Kanaal Gent-Terneuzen
6. Kust en Voordelta

De afzonderlijke elementen voor de integrale aanpak bestaan in eerste instantie (2022) uit voortzetting en doorontwikkeling van de huidige doelen, opgaven en maatregelen.

In 2022 zal in het kader van een aantal bestaande Zuidwestelijke Delta-doelen, opgaven en maatregelen een nadere uitwerking plaatsvinden. Hierbij wordt aandacht besteed aan de uitwerking van scenario's voor de langere termijn en actie in het hier en nu. Als voor een deelgebied een activering van een proces is voorbereid zal hierover een informatiefiche worden verstuurd aan het Gebiedsoverleg.

In het tweede kwartaal is voorzien dat in elk geval een fiche zal worden opgesteld voor het Volkerak-Zoommeer. Het is een belangrijke doelstelling om samen met partners in het gebied acties op te pakken. Bij verkenningen in 2021 bleek in deelgebied Volkerak-Zoommeer veel energie bij de in het gebied actieve partijen en is er potentie om reeds uitgedachte projecten naar uitvoering te brengen.

Ontwikkeling Integrale Kennis- en innovatieagenda Zuidwestelijke Delta

Het Gebiedsoverleg Zuidwestelijke Delta heeft in de Gebiedsagenda Zuidwestelijke Delta 2050 de doelen en opgaven voor de Zuidwestelijke Delta tot 2050 geformuleerd, zie onderstaande tabel (Gebiedsagenda Zuidwestelijke Delta 2050, ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en Gebiedsoverleg Zuidwestelijke

Delta, 2020). De Gebiedsagenda richt zich op het "natte gebied" ofwel de grote deltawateren en het land voor zoverre dat van de grote deltawateren afhankelijk is of erdoor beïnvloed wordt. Als onderdeel van de Gebiedsagenda is een overzicht van kennisvragen opgesteld.

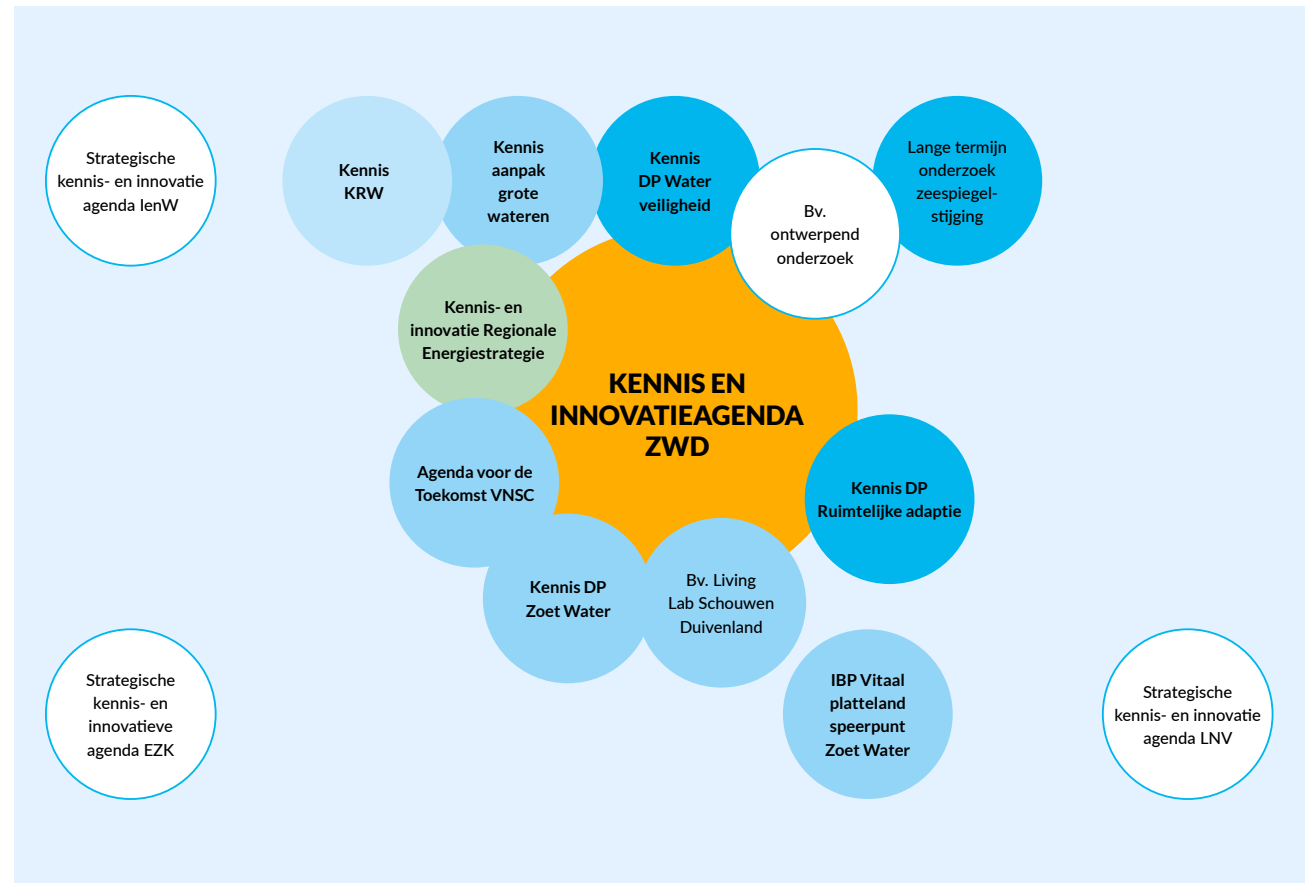
Doelen en opgaven uit de Gebiedsagenda Zuidwestelijke Delta 2050

Veilig en klimaatbestendig	Ecologisch veerkrachtig	Economisch vitaal
• Handhaven waterveiligheidsniveau voor de Zuidwestelijke Delta als geheel waarbij in de toekomst onderscheid gemaakt kan worden naar deelgebieden. • Anticiperen op verandering van de zoetwatersituatie in de toekomst voor landbouw, industrie, drinkwater, natuur, biodiversiteit en recreatie.	• Het bevorderen van de ontwikkeling van klimaatrobuuste, kwalitatief hoogwaardige, soortenrijke deltanatuur in de Zuidwestelijke Delta.	• Inzetten op een versterkte delta van de toekomst rond innovatieve deltatechnologie, circulaire economie en energietransitie. • Versterken economie met voldoende werkgelegenheid in watergebonden sectoren. • Verbeteren leefbaarheid en vestigingsklimaat om te wonen, werken en recreëren.

Een van de onderdelen van het programma Zuidwestelijke Delta is een kennis- en innovatieprogramma. In de Gebiedsagenda is geconstateerd dat dit kennis- en innovatieprogramma overlap heeft met andere, landelijke kennis- en onderzoeksprogramma's. In het figuur hiernaast staan voorbeelden van deze programma's. Ook andere verwante programma's zullen in de uitwerking worden meegenomen.

Het is duidelijk dat de opgaves die nu spelen zich op een lange(re) tijdschaal (2050-2100 en verder) en op een grote(re) ruimteschaal (bekkens of Zuidwestelijke Delta als geheel en de aangrenzende gebieden op nationale schaal) afspelen dan voorheen. Ook opgaves op kortere termijn, bijvoorbeeld de energietransitie tot 2050, worden in het licht geplaatst van klimaatrobustheid en/of meekoppelkansen voor klimaatadaptatie. Hierdoor zijn losse opgaves vaak niet meer onafhankelijk van elkaar te zien. Dit stelt aanvullende eisen aan het programmeren en uitvoeren van onderzoek: dit moet meer samenhangend. Door "samenhangend programmeren" wordt de organisatorische praktijk van meer "mono-scopes / opgaves" verbeterd.

Het Gebiedsoverleg heeft in 2021 het initiatief genomen voor een Integrale Kennisagenda Zuidwestelijke Delta als een van de bouwstenen voor samenhangend programmeren. Een andere bouwsteen is de wijze van samenwerking en van besluitvorming. Proces en inhoud worden in samenhang gezien en moeten op elkaar afgestemd zijn.

Relatie Kennisagenda Zuidwestelijke Delta met enkele andere onderzoeksagenda's (Gebiedsagenda Zuidwestelijke Delta 2050, ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en Gebiedsoverleg Zuidwestelijke Delta, 2020)

Het Gebiedsoverleg heeft Deltares gevraagd om een eerste opzet voor de Integratie Kennisagenda Zuidwestelijke Delta te maken. Hiervoor zijn drie vragen opgepakt:

1. Wat is een Integratie Kennisagenda (en wat is het niet)?
2. Hoe kan een Integratie Kennisagenda methodisch opgesteld worden?
3. Wat is er organisatorisch nodig om een Integratie Kennisagenda in te bedden in het samenwerkingsproces van het Gebiedsoverleg?

De basis voor de innovatieve Kennis- en innovatieagenda in de Zuidwestelijke Delta wordt gevormd door:

- a. [Herziene Voorkeursstrategie Zuidwestelijke Delta](#)
- b. Gebiedsagenda Zuidwestelijke Delta 2050 (handelingsperspectieven)
- c. Kennisprogramma Zeespiegelstijging (KP ZSS)
- d. Innovatie-initiatieven (zoals fieldlabs en pilots)

Omgevingsagenda Zuidwest Nederland

Koppeling zoeken tussen de Gebiedsagenda Zuidwestelijke Delta 2050 en de Omgevingsagenda Zuidwest Nederland. De Nationale Omgevingsvisie (NOVI)-gebieden Kust en Voordelta en Landelijk Gebied en het IBP VP hebben hierin een bijzondere status.

Voortgangsoverleg Waterveiligheid

- Anticiperen op uitkomsten wettelijke beoordeling 2023 en nieuwe opgaven in het HWBP.
- Uitvoering HWBP en koppeling ruimtelijke opgaven.
- Evaluatie waterwet en evaluatie wettelijke beoordeling.
- Visie waterveiligheid waterschappen.
- Actuele en lopende waterveiligheidsonderwerpen (KASZ en KP ZSS sporen 2 en 4).

Zie voor de verdere uitwerking: bijlage 1.

Voortgangsoverleg Zoet water

- Bewaken voortgang uitvoering maatregelen Deltaplan en actualiseren voortgangsberichten aan het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) voor het jaarlijkse Deltaprogramma en de Zoetwaterrapportage.
- Acties uit het uitvoeringsprogramma Zoet water beleggen bij actiehouders (trekkerschap benoemen) en verder brengen naar volgende fase.
- Zoetwater regiovertegenwoordiger Klimaatbestendige Zoetwatervoorziening Hoofdwatersysteem.

Zie voor de verdere uitwerking: bijlage 2.

Voortgangsoverleg Ecologie en waterkwaliteit

- Bepalen wat rol en taak van de Zuidwestelijke Delta is bij de verschillende pijlers (PAGW, opkomende stoffen, landbouw) van de Delta-aanpak Waterkwaliteit en Zoetwater.
- Voorbereiding van de besluitvorming over de toekomstige ontwikkeling van het Volkerak-Zoommeer, Oosterschelde en Westerschelde die plaatsvindt binnen het kader van de PAGW voor de verbetering van de waterkwaliteit en de natuur.
- Versterking van de robuustheid en veerkracht van de karakteristieke deltanatuur door bijvoorbeeld natuurlijke processen meer ruimte te geven. Ruimte geboden aan maatwerk voor herstel van de estuariene natuur (beperkt getij, doorstroming, zoet-zoutovergangen, zandsuppleties).
- Natuurbeleving en recreatie.

Zie voor de verdere uitwerking: bijlage 3.

Overige onderwerpen en thema's

Voor onderstaande thema's en onderwerpen is het nog de vraag of een koppeling met het programma Zuidwestelijke Delta gewenst is en zo ja hoe. De wijze waarop deze koppeling gelegd kan worden moet daarvoor nog worden onderzocht. Daarbij kan gedacht worden aan verschillende rollen voor het programma zoals regievoering, samenwerking en koppeling vraagstukken en onderzoek, afstemming/zwaluwstaarten. In 2022 zal een verkenning uitgevoerd worden voor de positionering van onderstaande onderwerpen:

- **Ruimtelijke Adaptatie.** Koppeling en meerwaarde onderzoeken tussen landelijk (Deltaprogramma) en regionale aanpak met de mogelijke rol van het Gebiedsoverleg Zuidwestelijke Delta hierin.
- **Verbinding en samenwerking Vlaams-Nederlandse Scheldec commissie (VNSC)** (Westerschelde en Kanaal Gent-Terneuzen). In eerste instantie beschouwen vanuit kennisvraagstukken in lopend onderzoeksprogramma VNSC 2019 – 2023 uit de Agenda voor de Toekomst.
- **Financial engineering ten aanzien van uitvoeringsprogramma's en projecten.** Vanuit verschillende wegen zijn er signalen dat individuele netwerkpartners soms worstelen met de wijze waarop funding en financiële afwikkelingen moeten worden aangepakt. De domeinen waarop de Zuidwestelijke Delta actief is kennen regelingen die niet eenvoudig zijn. Verkend wordt of de Zuidwestelijke Delta een rol kan oppakken bij de kennisdeling op dit vlak.

3. OMVORMING WERKORGANISATIE

Vastleggen interne procesgang

Uit de eerdere analyses is gebleken dat er onvoldoende helderheid is binnen het netwerk hoe de gremia (Gebiedsoverleg Zuidwestelijke Delta, Regioteam Zuidwestelijke Delta, Beleids-team Zuidwestelijke Delta, voortgangsoverleggen) functioneren en welke afspraken hierover zijn gemaakt. De programma-organisatie gebruikt het eerste kwartaal 2022 om alle interne afspraken goed vast te leggen en alle aangesloten partners hierover op gelijke wijze te informeren.

Afstemming grenzen Zuidwestelijke Delta

Stroomlijnen en afstemmen van de bestuurlijke vertegenwoordiging in en rond de Zuidwestelijke Delta:

- Afstemming Hollands Diep/Haringvliet en Biesbosch wat betreft Deltaprogramma met Rijnmond-Drechtsteden.
- Afstemming Hollands Diep/Haringvliet en Biesbosch wat betreft andere onderwerpen met andere bestuurlijke tafels.
- Afstemming rond Westerschelde met de VNSC en de Schelderaad.
- Afstemming rond Volkerak-Zoommeer met Waterpoort.

De afstemming is er niet op gericht bestuurlijke begrenzing te veranderen, maar is erop gericht om ervoor te zorgen dat er zo min mogelijk leemtes of dubbelingen ontstaan op inhoud rondom de bestuurlijke grenzen.

Vertegenwoordiging en betrokkenheid gemeenten Zuidwestelijke Delta

Een belangrijke opdracht voor de Zuidwestelijke Delta is het beter betrekken van gemeenten bij de inhoud en de besluitvorming van alle activiteiten van de Zuidwestelijke Delta. Hierover

hebben eind 2021 reeds verkennende gesprekken plaatsgevonden tussen de manager van het programma en diverse gemeenten. In het eerste kwartaal van 2022 wordt gewerkt aan een concreet voorstel de vertegenwoordiging en betrokkenheid van gemeenten bij de Zuidwestelijke Delta te verbeteren en te verankeren. Indien dit op goede wijze is gebeurd zullen de gemeenten alsnog toetreden tot de samenwerkingsovereenkomst als partner.

Doorontwikkeling Regioteam

- Het Regioteam wil niet meer alleen passief reageren op stukken van het Gebiedsoverleg, maar constructief met elkaar in gesprek en aan de slag.
- Dit is ook een wens voor de toekomst, om meer verdiepende dialogen te organiseren tussen de partijen om te kijken waar de belangen en zorgen zitten, en om te verkennen of er een gemeenschappelijke basis is om beleid te maken.
- In te zetten op de ontwikkeling van een integrale, Zuidwestelijke Delta-brede community met werkgemeenschappen in deelgebieden. Deze integrale groep van partijen en mensen kan elkaar versterken en inspireren.

Platformfunctie Zuidwestelijke Delta

Het idee is om als onderdeel van het dit uitvoeringsprogramma een platformfunctie van de Zuidwestelijke Delta te gaan organiseren, vergelijkbaar en/of vanuit het idee van de vroegere “werkplaats Zuidwestelijke Delta”. Concreet houdt dit in dat we een debatreeks gaan organiseren waaraan zowel de partners en hun achterbannen als de bredere geïnteresseerde doelgroep kunnen deelnemen. In deze reeks bundelen en bespreken we belangrijke thema's of dossiers en pakken issues bij de kop. De jaarlijkse werkconferentie (gepland op 30 juni) geven we

een centrale plek in de debatreeks. De verbeelding van de ambitie is een tool die gaat helpen om de gesprekken constructief te voeren. Een mogelijk resultaat van de reeks is om tot een concreet integraal voorstel voor een pilot te komen. De Zuidwestelijke Delta is afzender van de bijeenkomsten en organiseert ze, samen met betrokken partijen.

DIT IDEE KOMT TEGEMOET AAN VERSCHILLENDE ZAKEN:

- De positieve ervaringen van de vroegere werkplaats, waarbij de tijd werd genomen dieper op onderwerpen in te gaan en open en informeel met elkaar te discussiëren.
- De wensen van het Gebiedsoverleg en het Regioteam om:
 - Gezamenlijk, integraal en zo concreet mogelijk aan de slag te gaan.
 - Constructief en verdiepend met elkaar in gesprek te gaan over belangen en zorgen binnen een gebied of thema, daarbij te starten met gedeelde belangen en verkennen of er een gemeenschappelijke basis is om beleid te maken.
 - Dilemma's op de lange en korte termijn bij de kop te pakken.
- Het niet overvragen van de maatschappelijke partijen vanuit verschillende trajecten, maar onderwerpen slim te bundelen en onder een gemeenschappelijke noemer en ambitie van de Zuidwestelijke Delta te bespreken. Zo kunnen we de bijeenkomst(en) in het kader van het Kennisprogramma Zuidwestelijke Delta en Kennisprogramma Zeespiegelstijging binnen de reeks een plek geven.

De onderwerpen van de platformbijeenkomsten zullen worden afgeleid van dit uitvoeringsprogramma.

QUA PLANNING DENKEN WE AAN:

- **Maart/april:** aftrap via het presenteren van het uitvoeringsprogramma en de verbeelding van de ambitie
- **April:** platformbijeenkomst 1
- **Mei:** platformbijeenkomst 2
- **Juni:** werkconferentie, waarin alle onderwerpen samen komen
- **September:** platformbijeenkomst 3
- **Oktober:** platformbijeenkomst 4
- **November:** platformbijeenkomst 5

Communicatie en participatie

De communicatiestrategie Zuidwestelijke Delta 2022 is toegevoegd als bijlage 6. Het is een strategie die in een oogopslag het speelveld, de ambitie en visie en de aanpak op het gebied van communicatie en participatie in beeld brengt. Deze strategie vormt de basis voor de uitwerking in deel-communicatie- participatieplannen, het schrijven van communicatieparagrafen bij inhoudelijke plannen en voorstellen vanuit het uitvoeringsprogramma en de organisatie en de uitvoering van communicatieactiviteiten. De strategie is door de vorm gemakkelijk up-to-date te houden en wordt aangepast bij ontwikkelingen.

4. BEGROTING EN DEKKING

VOORLOPIGE BEGROTING 2022		in k€	Voorlopige inschatting
Gebiedsdoelen		550	
	Kennisactiviteiten		100
	Gebiedsagenda en handelingsperspectieven		250
	Impuls voortgangsoverleggen		200
	- Ecologie en waterkwaliteit		
	- Zoet water		
	- Waterveiligheid		
Lobby en strategie		150	
	Exposure Deltacongres (en andere events)		50
	Strategie en lobby		100
Participatie		150	
	Werkbudget participatie		25
	Werkbudget Regioteam		30
	Werkconferentie en platformbijeenkomsten		95
Overig		209	
	Algemene organisatiekosten		150
	Onvoorzien		59
TOTAAL		1059	

5. FINANCIËLE VOEDING

ZUIDWESTELIJKE DELTA 2022

FINANCIËLE VOEDING 2022	in €
Provincie Zuid-Holland	45.000
Provincie Noord-Brabant	45.000
Provincie Zeeland	45.000
Waterschap Hollandse Delta	45.000
Waterschap Brabantse Delta	45.000
Waterschap Scheldestromen	45.000
Gemeenten gezamenlijk	45.000
Ministerie IenW; uitvoering	325.000
Ministerie IenW; werkbudget	100.000
Gemeenten - afkoop capaciteit	44.550
Overheveling 2021	275.000
TOTAAL	1.059.550

Samenwerkingsovereenkomst als basis

De bedragen in de eerste 9 kolommen kennen de basis in de in 2021 afgesloten samenwerkingsovereenkomst. De bijdragen vanuit het ministerie van IenW matchen met de opgaven die in de begroting zijn benoemd.

Afkoop gemeenten

In afwachting van het adequaat vormgeven van verbeterde betrokkenheid en vertegenwoordiging gemeenten en vanwege personele overwegingen is in 2021 besloten de afvaardiging in het programmateam af te kopen. In Q1 zal hiervoor capaciteit worden aangetrokken die als belangrijke taak krijgt om de gemeentelijke betrokkenheid te faciliteren.

Overheveling 2021

In 2021 zijn er zeer specifieke omstandigheden geweest waardoor een relatief groot deel van het beschikbare budget is overgebleven. Dit zijn omstandigheden die zich naar alle waarschijnlijkheid in 2022 niet voordoen. Het betreft onder meer:

- Verminderde uitvoering van activiteiten vanwege COVID-19.
- Onderbezetting van het werkteam.
- Aanstelling manager programma Zuidwestelijke Delta in Q4 in plaats van Q1.
- Volledige uitnutting van eenmalige budgetten bij Rijkspartijen.

Er is geen zicht op dergelijke budgettaire meevallers in 2022.

Voor 2022 ligt in het uitvoeringsprogramma een flinke ambitie klaar waar budgettaire mogelijkheden voor nodig zijn. Het voorstel is dan ook de overgebleven middelen in 2021 over te hevelen naar 2022 zoals dit ook reeds is aangekondigd in het Gebiedsoverleg op 2 december 2021.

BIJLAGE 1

UITWERKING

WATERVEILIGHEID

In onderstaande tabel staat welke punten ten aanzien van waterveiligheid in het uitvoeringsprogramma van de Zuidwestelijke Delta kunnen worden opgenomen. De punten zijn voortgekomen uit de groslijst van acties die in een aantal sessies met TwynstraGudde is opgesteld.

Waterveiligheid: 0,2 fte Coördinator Waterveiligheid

Prioritering	Actie	Actiehouder	Beoogde Partners	Inschatting formatie werkteam	Competenties	Budget
Loopt	Handhaven en optimaliseren van de bestaande veiligheidsstrategie van dijken, keringen en kustsuppleties voor de middellange termijn; "Open" waar het kan, "dicht" waar het moet, om zo de balans tussen een waterveilige, een economisch vitale en een ecologisch veerkrachtige delta verder te versterken. Hierbij dienen de handelingsperspectieven uit de bestuurlijk vastgestelde Gebiedsagenda Zuidwestelijke Delta 2050 verder te worden verkend en uitgewerkt. Het in stand houden van de huidige primaire keringen, dammen en onderwateroevers (HWBP) zal integraal worden benaderd in het kader van de verkenning, planstudie en realisatie van waterveiligheidsprojecten. Daarnaast zullen plannen van overheidsinstanties en maatschappelijke organisaties worden opgehaald en zullen meekoppelkansen in beeld worden gebracht met de bijbehorende cofinanciering.	Voortgangsoverleg/ Coördinator Waterveiligheid	Waterschappen, Rijkswaterstaat, gemeenten, natuur- en landschapsorganisaties, ZLTO, onderwijsinstellingen en kennisinstituten	Rol werkteam en daarmee ook inzet nader te bepalen (initiatiefnemer project is in the lead). Sterke samenhang met onderstaande actie (integrale benadering waterveiligheidsprojecten).	<i>Wordt later aangevuld</i>	<i>Wordt later aangevuld</i>

Prioritering	Actie	Actiehouder	Beoogde Partners	Inschatting formatie werkteam	Competenties	Budget
Loopt	Bij projecten zal de opgave integraal worden benaderd door waterveiligheid te combineren met energieproductie en –opslag, natuurontwikkeling, aquateelt en recreatie en toerisme. De opgave voor kustverdediging zal waar mogelijk worden gecombineerd met het versterken van de kwaliteit van landschap, natuur en recreatie in de kustzone en de Voordelta. Bij iedere dijkversterking wordt onderzocht of innovatieve dijken mogelijk zijn die op korte termijn ook kansen bieden voor natuur, recreatie, wonen en aquacultuur of zilte teelten en op lange termijn bijdragen aan de klimaatbestendigheid. Andersom kunnen vanuit de regionale partijen ruimtelijke ordeningsprojecten worden geïnitieerd, samen met de waterkeringbeheerders, en bekeken worden of er kansen zijn om tegelijkertijd de langetermijnwaterveiligheid te vergroten.	Coördinator Waterveiligheid	Waterschappen Rijkswaterstaat in samenwerking met gemeenten, natuur- en landschapsorganisaties, ZLTO, kennisinstututen, onderwijsinstellingen en energieleveranciers	Rol werkteam en daarmee ook inzet nader te bepalen (initiatiefnemer project is in the lead). Waar nodig Zuidwestelijke Delta als vliegwiel.	<i>Wordt later aangevuld</i>	<i>Wordt later aangevuld</i>
Actie starten	Landelijke ontwikkelingen volgen en tijdig hierop anticiperen waar mogelijk. Voorbeelden zijn: Programmering HWBP: koppelen ruimtelijke plannen met HWBP-programmering. In 2022 zal vanuit de Zuidwestelijke Delta input geleverd worden op het programma 2023-2028. Evaluatie Waterwet: onderling afstemmen reacties partijen. Evaluatie beoordelingskader waterkeringen: BOI: beoordelingsontwerp instrumentarium. In 2022 zullen de waterschappen de wettelijke beoordeling van de primaire waterkeringen afronden. De uitkomsten en gevolgen van deze beoordelingen zullen worden gedeeld met de partners in de Zuidwestelijke Delta.	Coördinator Waterveiligheid	Overheden en maatschappelijke organisaties	Nog nader te bepalen met Zuidwestelijke Delta-partners. Voor werkteam onderdeel van 0,2 fte Coördinator Waterveiligheid.	<i>Wordt later aangevuld</i>	<i>Wordt later aangevuld</i>

Prioritering	Actie	Actiehouder	Beoogde Partners	Inschatting formatie werkteam	Competenties	Budget
Actie starten	Lopend initiatieven rond waterveiligheid conform aanpak ambitie zullen vanuit de Zuidwestelijke Delta actief worden gevolgd. In dat kader worden initiatieven rond onder andere brede kustzones - studie en onderzoek naar inrichting brede kustzones in het kader van Icoonproject Waterkerende Landschappen van het Vlaams-Nederlandse Samenwerkingsplatform Deltavraagstukken (en het Delta Kenniscentrum i.o.) bedoeld.	Coördinator Waterveiligheid	VNSC (met alle deelnemers), waterschap Scheldestromen, natuur- en landschapsorganisaties, ZLTO, onderwijsinstellingen en kennisinstituten Dialogotafel Waterveiligheid	Betreft lopend initiatief. Actief volgen en bezien eventuele bredere toepassingen in de Zuidwestelijke Delta. Inschatting vooralsnog 0,5 dag/ maand	<i>Wordt later aangevuld</i>	<i>Wordt later aangevuld</i>
Actie starten	Ontwikkelen en verkennen van de toepassing van verschillende veiligheidsstrategieën binnen de diverse deelgebieden. Hierbij een gebiedsgerichte en integrale aanpak hanteren.	Coördinator Waterveiligheid	Partners Zuidwestelijke Delta, ZLTO, onderwijsinstellingen en kennisinstituten Dialogotafel Waterveiligheid	Informatie inwinnen, overzicht krijgen in lopende en in voorbereiding zijnde initiatieven. Inschatting vooralsnog 0,5 dag/ week	<i>Wordt later aangevuld</i>	<i>Wordt later aangevuld</i>

BIJLAGE 2

UITWERKING ZOET WATER

De Zuidwestelijke Delta is één van de zes zoetwater-regio's volgens het Deltaprogramma Zoetwater. Het Gebiedsoverleg is voor het Rijk en andere zoetwaterregio's formeel aanspreekpunt voor de totstandkoming en de voortgangsbewaking van het zesjaarlijkse uitvoeringsprogramma. Voor de fase 2022-2027 zijn in het Deltaprogramma 2022 (met hierin het Deltaplan Zoetwater) de maatregelen met bijbehorende financiële afspraken voor deze planperiode vastgelegd.

De zesjaarlijkse cyclus van het Deltaprogramma

Het Deltaprogramma kent een zesjaarlijkse cyclus waarbij parallel wordt gewerkt aan [1] de uitvoering van de overeengekomen maatregelen voor de geldende planperiode en [2] aan de voorbereiding voor maatregelen in de volgende planperiode. De voorbereiding voor de volgende planperiode start met herijking van de eerder gekozen voorkeursstrategie en vervolgens het zorgvuldig trechteren van eerste projectideeën naar uiteindelijk een voorkeurspakket. Het trechteren gebeurt onder andere door de effectiviteit en de kosten-batenverhouding per maatregel in beeld te brengen en toetsen. Het uiteindelijke voorkeurspakket wordt voorgelegd in het Bestuurlijk Platform Zoet water (BPZ) waarna nationale afspraken worden gemaakt en vastgelegd in het Deltaplan. De regio is steeds zelf verantwoordelijk voor de trechtering en tussenresultaten worden met onderbouwing voorgelegd aan het BPZ.

Beschrijving 2022 (en 2023)

2022 is het eerste jaar na de vaststelling van het Deltaplan. De beschreven zesjaarlijkse cyclus betekent concreet dat in 2022 het zwaartepunt ligt bij de voorbereiding van de uitvoeringsmaatregelen uit het Deltaplan 2022-2027. Het gaat hierbij veelal om maatregelen waarvoor individuele trekkers zijn aangewezen. Binnen het project "Gebruik afstromend Walwater" worden haalbaarheidsonderzoeken uitgevoerd voor de meest kansrijke projectideeën volgens de in 2021 uitgevoerde verkenning. Eind 2022 zal duidelijk zijn tot welke uitvoeringsmaatregelen dit zal leiden.

De afzonderlijke trekkers van de maatregelen leveren informatie aan over de voortgang. De informatie wordt verwerkt in de jaarlijkse landelijke zoetwaterrapportage en het Deltaprogramma. In de zoetwaterrapportage wordt dit jaar ook de gehele voorgaande planperiode (2016-2021) geëvalueerd.

Vanuit het IBP Vitaal Platteland is een gebiedsplan opgesteld. Voor zoet water gaat het tot nog toe vooral om initiatieven op het eiland (binnen de gemeente) Schouwen-Duiveland. Zeer recent is er een voorstel voor zoet water op de kop van Goeree-Overflakkee aan toegevoegd. Het is zeer gewenst om de ontwikkelingen binnen de Broedplaats te (blijven) spiegelen aan de Gebiedsagenda Zuidwestelijke Delta 2050.

In de Integrale Voorkeursstrategie van de Zuidwestelijke Delta is aangegeven dat deze planperiode gebruikt zal worden om de kennis te vergroten over de gevolgen van de verwachte zeespiegelstijging voor de regio op middellange en lange

termijn. Voor zoet water dienen de gevolgen voor de waterbeschikbaarheid in beeld te worden gebracht om beter onderbouwde keuzes te kunnen maken binnen de voorkeursstrategie en de Gebiedsagenda. Zie voor de acties in 2022-2023 het Kennisprogramma Zeespiegelstijging (KP ZSS).

De speerpunten voor het Gebiedsoverleg

1. Coördineren haalbaarheidsonderzoeken gebruik afstromend Walwater.
2. Coördineren voortgang (start) voorbereiding uitvoeringsmaatregelen DP 2022-2027.
3. Besluitvorming over de uitwerking regionale verdringingsreeks (Volkerak-Zoommeer).
4. Samenhang brengen in Gebiedsplan IBP Vitaal Platteland en Gebiedsagenda.
5. Borgen kennisontwikkeling en -inbreng in KP ZSS en Klimaatbestendige zoetwatervoorziening hoofdwatersysteem (KZH).
6. Voorbereiden inbreng regionaal belang in Bestuurlijk Platform Zoetwater door de portefeuillehouder.

Rol Voortgangsoverleg Zoet water

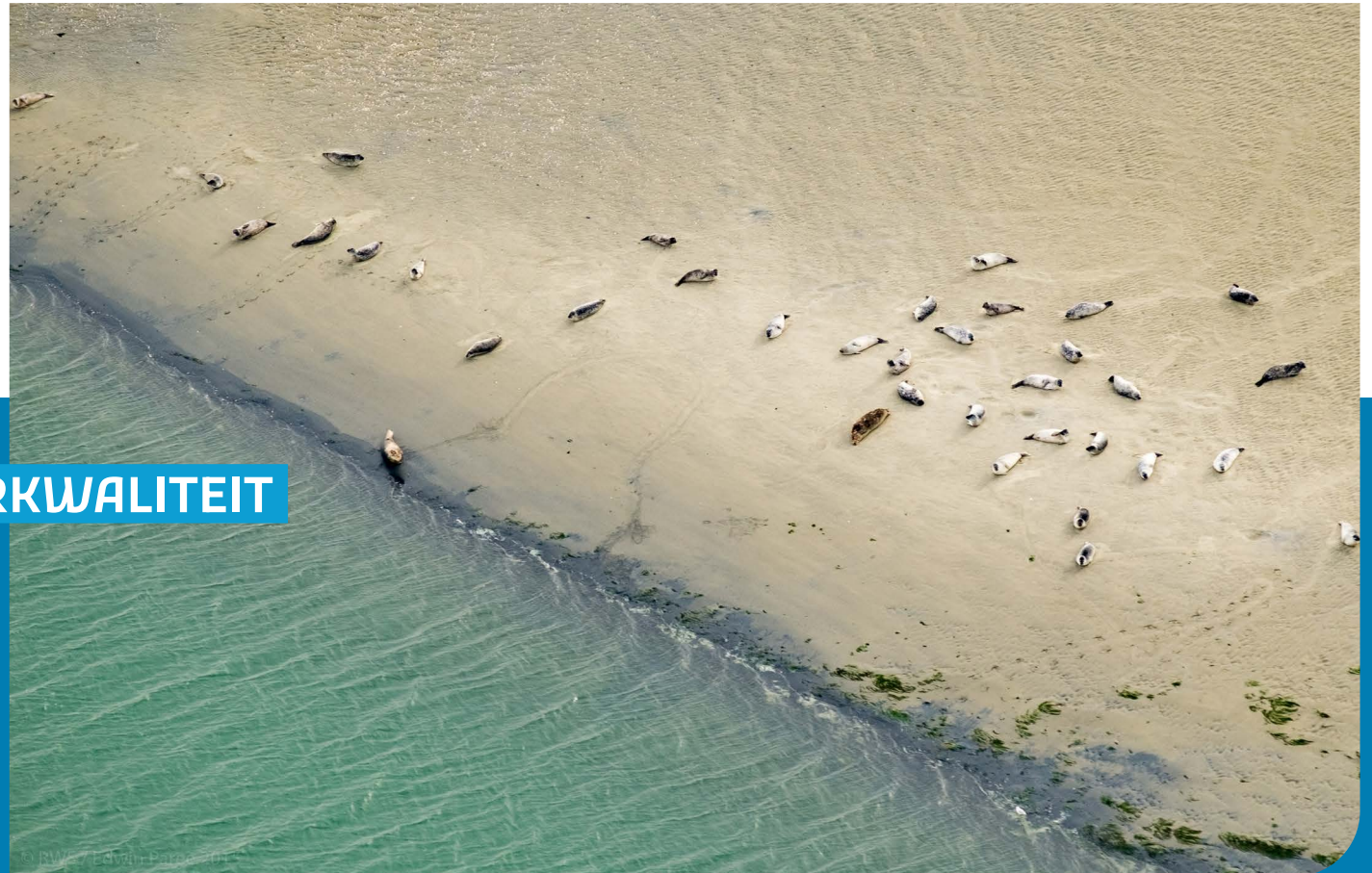
Bovenstaande speerpunten worden voorbereid in of vanuit het Voortgangsoverleg zoet water. Vanuit het Voortgangsoverleg worden bijdragen geleverd in landelijke overleggen zoals de werksessies en het kernteam zoetwater. Tevens zijn toezeggingen gedaan om vanuit het Voortgangsoverleg of door nauw betrokken vertegenwoordigers van de deelnemende partijen capaciteit beschikbaar te stellen voor werkoverleggen rond het KP ZSS en de KZH (0,2 fte).

Prioritering	Actie	Actiehouder	Beoogde Partners	Inschatting formatie werkteam	Competenties	Budget
Geen trekkersrol voor Zuidwestelijke Delta, wel deelnemen	Verkenning Beperken zoutwaterinvloed Nieuwe Waterweg in Rotterdam	Werkteam: Betrokkenheid via zoetwatercoördinator en Voortgangsoverleg	Initiatief: Rijnmond-Drechtsteden Waterschappen Hollandse Delta, Scheldestromen en Brabantse Delta en Rijkswaterstaat Zee en Delta	Veelal werk door Voortgangsoverleg, samenhang via kenniscoördinator	<i>Wordt later aangevuld</i>	Geen
Hoog	Bewaken voortgang uitvoering maatregelen Deltaplan en actualiseren voortgangsberichten aan lenW voor jaarlijks Deltaprogramma en Zoetwaterrapportage (III)	Werkteam: Zoetwatercoördinator. Is actie(houder) Voortgangsoverleg	Partijen Voortgangsoverleg	Beperkt, mogelijk wel de samenhang met voortgang uitvoering integrale voorkeursstrategie		Uren zoetwatercoördinator
Hoog	Aanleveren zoetwatermaatregelen voor Deltaprogramma 2022-2027 (II)	Werkteam: Zoetwatercoördinator	Partijen Voortgangsoverleg	Beperkt, mogelijk wel de samenhang met voortgang uitvoering integrale voorkeurstrategie		Uren zoetwatercoördinator
Hoog	Acties uit uitvoeringsprogramma Zoet water beleggen bij actiehouders (trekkerschap) benoemen. Verder brengen naar volgende fase.	Zoetwatercoördinator/ Voortgangsoverleg				

BIJLAGE 3

UITWERKING ECOLOGIE EN WATERKWALITEIT

In het afgelopen jaar is op diverse momenten benoemd dat er meer aandacht nodig is voor ecologie en waterkwaliteit door hiervoor een specifieke werkgroep in te richten. Het is de bedoeling om dit in de komende periode op te pakken in de vorm van een Voortgangsoverleg Ecologie en Waterkwaliteit.

Ecologie en waterkwaliteit zijn omvangrijke thema's die betrekking hebben op alle grote wateren in de Zuidwestelijke Delta en de gebieden daaromheen. Verantwoordelijkheden over deze thema's zijn verspreid over verschillende bestuurslagen en uitvoeringsorganisaties, en hebben een sterke interactie met de andere thema's waterveiligheid, zoetwater, ruimtelijke adaptatie en economie in de Zuidwestelijke Delta.

Het doel van het Voortgangsoverleg Ecologie en Waterkwaliteit kan beschreven worden als het bevorderen van de (strategische) samenwerking binnen de Zuidwestelijke Delta rond de thema's ecologie en waterkwaliteit om zo bij te dragen aan de ambitie van de Zuidwestelijke Delta. Dit Voortgangsoverleg zal de gezamenlijke opgaven en vraagstukken rond ecologie en waterkwaliteit op Zuidwestelijke Delta-niveau bij elkaar brengen en adviezen formuleren voor het Gebiedsoverleg.

Onderliggende acties kunnen zijn:

- Het organiseren van het gesprek over de thema's ecologie en waterkwaliteit en de wisselwerking hiervan met de andere thema's.
- Het actiegericht bevorderen van de thema's ecologie en waterkwaliteit om zo bij te dragen aan de doelstellingen van de Zuidwestelijke Delta.
- Het maken van voorstellen richting het Gebiedsoverleg via het Beleidsteam en het Regioteam over de thema's ecologie en waterkwaliteit, onder andere door het synchroniseren van de besluitvorming.
- Ter ondersteuning hiervan het zorgen voor inzicht in en afstemming over:
 - de Governance rond waterkwaliteit en ecologie.
 - De programmering rond waterkwaliteit en ecologie (zoals de programmering KRW, Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW), PAGW, Programma Natuur, natuurbeheergelden).
 - De natuur- en waterkwaliteitsprojecten die uitgevoerd (gaan) worden in de Zuidwestelijke Delta.
 - Monitoring en onderzoek rond waterkwaliteit en ecologie in aansluiting met de activiteiten rond de Integrale Kennisagenda.

Proactief zal gesproken worden over:

- De aspecten die er zijn rond de wisselwerking tussen ecologie en waterkwaliteit bij projecten/ingrepen in het watersysteem waar het Deltaprogramma-activiteiten betreft.
- Welke bijdragen er geleverd kunnen worden in de brede context van waterveiligheid en economie en de ontwikkelingen volgend op de Gebiedsagenda.

Bijdragen zullen geleverd worden bij het organiseren van platformbijeenkomsten en andere participatie- en communicatiemomenten.

De eerste stap zal het formeren van het Voortgangsoverleg onder trekkerschap van de coördinator Ecologie en waterkwaliteit. In eerste instantie wordt daarbij gedacht aan deelname vanuit provincies, waterschappen, gemeenten, Rijkswaterstaat Zee en Delta en West-Nederland Zuid, ministeries IenW en LNV en de terreinbeherende organisaties.

Voor nu is een startbijeenkomst voorzien in april, en vervolgens tweemaandelijks bijeenkomsten in juni, oktober en december. Het is de bedoeling in de startbijeenkomst de rol en de taak van het voortgangsoverleg verder uit te werken, met deze bijlage als startpunt voor gesprek.

Ecologie en waterkwaliteit inzet vanuit Rijkspartijen: Rijkswaterstaat/LNV

In onderstaande tabel staat welke punten ten aanzien van ecologie en waterkwaliteit in het uitvoeringsprogramma van de Zuidwestelijke Delta kunnen worden opgenomen. De punten zijn voortgekomen uit de groslijst van acties die in een aantal sessies met TwynstraGudde zijn opgesteld.

Prioritering	Actie	Actiehouder	Beoogde Partners	Inschatting formatie werkteam	Competenties	Budget
Actie starten	Verkennen consequenties Delta-aanpak Waterkwaliteit en Zoetwater. Bepalen rol en taak Zuidwestelijke Delta bij de verschillende pijlers (Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW), opkomende stoffen, landbouw) van de Delta-aanpak Waterkwaliteit en Zoetwater	Werkteam: Ecologie en waterkwaliteit-coördinator	IenW/ Rijkswaterstaat Zee en Delta/LNV, provincie Zuid-Holland	Adviseurs Zuidwestelijke Delta-partners Rijk (IenW/Rijkswaterstaat Zee en Delta, LNV), provincies, coördinator Rijkswaterstaat Zee en Delta 1 dag/week	Strategisch en conceptueel denken en werken. Technisch kennis en bestuurlijke antenne.	PAGW?
Actie gestart	Vorbereiding van de besluitvorming over projecten en volgende investeringsronde van de PAGW voor het Grevelingenmeer, het Volkerak-Zoommeer, de Oosterschelde en de Westerschelde. Besluitvorming vindt plaats binnen het kader van de PAGW voor de verbetering van de waterkwaliteit en de natuur, de regio kan adviseren over beoogde investeringen	IenW en LNV	IenW/ Rijkswaterstaat Zee en Delta/LNV, provincies Zeeland, Zuid-Holland en Noord-Brabant	Adviseurs Zuidwestelijke Delta-partners Regioteam Rijk (IenW/Rijkswaterstaat Zee en Delta, LNV), provincies Coördinator 1-2 dag/week	Senior adviseurs. Strategisch en conceptueel denken en werken. Technisch kennis en bestuurlijke antenne.	PAGW/ Zuidwestelijke Delta

Prioritering	Actie	Actiehouder	Beoogde Partners	Inschatting formatie werkteam	Competenties	Budget
Actie starten	Versterking van de robuustheid en veerkracht van de karakteristieke deltanatuur door bijvoorbeeld natuurlijke processen meer ruimte te geven; Ruimte geboden aan maatwerk voor herstel van de estuariene natuur (beperkt getij, doorstroming, zoet-zoutovergangen, zandsuppleties)	Werkteam: Ecologie en waterkwaliteit-coördinator	LNV/IenW/ Rijkswaterstaat Zee en Delta, provincies	Adviseurs Zuidwestelijke Delta partners, Rijk (IenW/Rijkswaterstaat Zee en Delta/LNV), provincies. Coördinator 1 dag/week	Senior adviseurs. Strategisch en conceptueel denken en werken. Technisch kennis en bestuurlijke antenne.	LNV/PAGW/ Delta-aanpak Waterkwaliteit en Zoetwater
Actie starten	Gezamenlijke roadmap (VNSC): Natuurlijkheid, met het oog op de ontwikkeling van een robuust en veerkrachtig ecosysteem.	VNSC Werkgroep natuurlijkheid?	IenW/RWS ZD, LNV, Provincies ZWD Counterparts Vlaanderen	VNSC samenwerkingsverband (werkgroep natuur?) Schelderaad Rijkswaterstaat Zee en Delta-adviseur 0,5 dag/week	Senior adviseurs partners VNSC. Strategisch en conceptueel denken en werken. Technisch kennis en bestuurlijke antenne.	VNSC onderzoeks-programma en budget PAGW
Actie starten	Stimuleren van hoogdynamische habitats in de Voordelta om te anticiperen op zeespiegelstijging.	Werkteam: Ecologie en waterkwaliteit-coördinator	NOVI gebied/ handelingsperspectief Kust en Voordelta Zuidwestelijke Delta	Netwerk NOVI-gebied Kust en Voordelta	Senior adviseurs en inhoud.	DP kust

BIJLAGE 4

UITWERKING

OVERZICHT PRODUCTEN

SAMENWERKINGSVERBAND ZUIDWESTELIJKE DELTA

- Vergadering Gebiedsoverleg
- Vergadering Regioteam
- Vergadering Beleidsteam
- Vergadering Voortgangsoverleg Waterveiligheid
- Vergadering Voortgangsoverleg Zoet water
- Vergadering Voortgangsoverleg Ecologie en waterkwaliteit

KENNISAGENDA

- Kenniscommunity Zuidwestelijke Delta (Deltaplatform)
- Regiegroep monitoring
- Kennis- en innovatieagenda Zuidwestelijke Delta
- Kenniscommunities per watersysteem
- Kennisdag Zuidwestelijke Delta
- Kennisprogramma Zeespiegelstijging

GEBIEDSAGENDA ZUIDWESTELIJKE DELTA 2050

- Vervolgtraject Gebiedsagenda
- Uitvoeringsprogramma 2030
- Kennis- en innovatieagenda

DELTAPROGRAMMA

- Besluitvorming Herijking
- Deltaprogramma 2023
- Voortgangsrapportage Meten, Weten, Handelen
- Rapportage HWBP
- Voorbereiding Herijking 2027
- Bestuurlijke inbreng Stuurgroep Deltaprogramma

ZOET WATER

- Versnellingsagenda
- Maatregelenpakket DP zoet water 2022-2027
- Bestuursovereenkomst zoet water 2015-2021 afronden en vervolg
- Voortgang aangepast maatregelenpakket 2015-2021
- Voortgangsrapportage zoet water DP
- IBP VP Broedplaats Zoet water
- Deltaplan zoet water Provincie Zeeland
- Bestuurlijke inbreng BPZ
- Gebiedsdekkendbeeld regionale watervraag (traject waterbeschikbaarheid)

PROGRAMMATISCHE AANPAK GROTE WATEREN (PAGW)

- Regionaal maatregelenpakket Zuidwestelijke Delta voor PAGW
- 1e tranche: Getij Grevelingen
- 2e tranche: Oosterschelde en Westerschelde
- Streefbeelden waterkwaliteit en natuur
- Volkerak-Zoommeer Gebiedsproces (inclusief Markiezaat en Binnenschelde)

COMMUNICATIE EN PARTICIPATIE

- Communicatieadvies en -strategie
- Werkconferentie
- Kennisdag
- Participatie: platformbijeenkomsten
- Website zwdelta.nl
- Social media
- Nieuwsbrief
- Deltanieuws
- Deltacongres

UITVOERINGSPROGRAMMA

- Kwartiermaken programma-aanpak
- Vervolg uitvoeringsprogramma
- Monitoring uitvoering integrale strategie
- Opstellen integrale strategieën per deelgebied
- Afstemming visies en agenda's

NIEUWE THEMA'S: CIRCULAIRE ECONOMIE, ENERGIE-TRANSITIE, KLIMAATADAPTATIE

- Rapportage Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie
- Relatie Gebiedsagenda, Klimaatadaptatie, Ruimtelijke Adaptatie
- Circulaire economie en energietransitie in vervolgtraject Gebiedsagenda

BIJLAGE 5

BASISPLANNING 2022

EERSTE HELFT 2022

Werkspoor	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni
Overleggen		Regioteam 10 februari		Gezamenlijk Gebiedsoverleg en Regioteam 7 april		Regioteam 2 juni
		Gebiedsoverleg 17 februari				Gebiedsoverleg 9 juni
Deltaprogramma	Uitvoering Voorkeursstrategie					
			Voorbereiden rapportage Deltaprogramma 2022			
				Stuurgroep Deltaprogramma 14 april		Stuurgroep Deltaprogramma 2 juni
Zoet water	Voortgangsoverleg zoet water					
	Voorbereiding van de uitvoeringsmaatregelen uit het Deltaplan 2022-2027					
				BPZ 7 april		BPZ 1 juni
						Vaststellen zoetwaterrapportage
Waterveiligheid	Opstarten en inrichten Voortgangsoverleg waterveiligheid					
Ecologie en waterkwaliteit	Opstarten en inrichten Voortgangsoverleg Ecologie en waterkwaliteit					
			PAGW voorbereiding maatregelenpakket 3e tranche			PAGW reactiebrief Zuidwestelijke Delta
Kennisagenda	Ontwikkeling Integrale Kennis- en innovatieagenda Zuidwestelijke Delta					
				Landelijke dag Kennisprogramma ZSS 5 april		
Communicatie en participatie	Nieuwsbrieven, website, social media, Deltanieuws etc.					
				Lancering nieuwe site zwdelta.nl	Platformbijeenkomst	Werkconferentie 30 juni
				Presentatie verbeelding 'De Zuidwestelijke Delta van de toekomst'		

■ Bijeenkomsten en overleggen

■ Doorlopende zaken

■ Concrete acties / projecten

TWEEDE HELFT 2022 + 2023 EN VERDER

Werkspoor	Juli	Augustus	September	Oktober	November	December	2023 en verder
Overleggen			Gezamenlijk Gebiedsoverleg en Regioteam 29 september		Regioteam 10 november Gebiedsoverleg 17 november		
Deltaprogramma	Uitvoering Voorkeursstrategie						
			Publicatie Deltaprogramma 2023		Deltacongres	Stuurgroep Deltaprogramma 1 december	
Zoet water	Voortgangsoverleg zoet water						
	Vorbereiding van de uitvoeringsmaatregelen uit het Deltaplan 2022-2027						
Waterveiligheid	Opstarten en inrichten Voortgangsoverleg waterveiligheid						
Ecologie en waterkwaliteit	Opstarten en inrichten Voortgangsoverleg Ecologie en waterkwaliteit						
					PAGW Besluitvorming BO MIRT		
Kennisagenda	Ontwikkeling Integrale Kennis- en innovatieagenda Zuidwestelijke Delta						
			Kennisdag Zuidwestelijke Delta				
Communicatie en participatie	Nieuwsbrieven, website, social media, Deltanieuws, etc.						
	Platformbijeenkomst		Platformbijeenkomst	Platformbijeenkomst	Platformbijeenkomst		

■ Bijeenkomsten en overleggen
 ■ Doorlopende zaken
 ■ Concrete acties / projecten

BIJLAGE 6

COMMUNICATIESTRATEGIE

2022

INTERNE SITUATIE

Ontwikkelingen en issues

- Op 2 december 2021 heeft het Gebiedsoverleg de Samenwerkingsovereenkomst bekrachtigd: een mijlpaal om tot nieuwe stappen te komen met de partners
- De samenwerking met de betrokken gemeenten wordt verder geconcretiseerd in Q1 (er is behoefte aan duidelijkheid over rol en nut van de Zuidwestelijke Delta) om tot bekrachtiging van de SOK te komen door de gemeenten
- Er is veel behoefte om concrete stappen te maken als samenwerkingsverband. De aanstelling van de nieuwe programmamanager is daarin een belangrijke stap
- Er is behoefte aan een slimme inrichting van de organisatie en communicatie: zo is er een veelheid aan overleggen: hoe schakel je op de juiste borden?
- Achterbannen van de partners blijven nog achter in betrokkenheid, terwijl zij wel relevante besluiten (moeten) nemen

AMBITIE

Ambitiwestelijke Delta is om in 2050 de eerste klimaatbestendige regio ter wereld te zijn.
→ Communicatie-ambitie: hier gebeurt het, doe mee!

Intern, naar extern:

- De partners goed informeren en betrekken (en mee laten doen)
- De achterbannen goed informeren en betrekken (en mee laten doen)
- Ons meer zichtbaar maken

→ Bij elk deelplan bepalen: op welke trede van de participatieladder ligt onze focus? Informeren – raadplegen – samenwerken (adviseren, coproduceren) – meebeslissen – zelfbeheer
→ Toewerkend naar een bod richting Rijk/Den Haag en Brussel/EU

Extern, de bredere doelgroep:

- Zuidwestelijke Delta een gezicht geven: wat doen we als werkverband en wat merk je daarvan?
- Zuidwestelijke Delta en klimaatbewustzijn breder onder de aandacht brengen
- Uitnodigen: hoe kun ook jij meedoen?

VISIE

- We acteren en communiceren vanuit de ambitie en het uitvoeringsprogramma. Het uitvoeringsprogramma maakt concreet wat we gaan doen en dat zet ons en de partners in de positieve actiemodus.
- De verbeelding van de ambitie visualiseert hoe we dat gaan doen. Ook dat helpt onze plannen concreter te maken en stappen verder te komen.
- We pakken issues en onderwerpen bij de kop. Omdat we dat samen en in een open en informele sfeer doen, pakken we door en worden we enthousiast van het resultaat.
- We zijn helder naar elkaar over onze rollen. Zowel de Zuidwestelijke Delta heeft een rol als alle partners zelf. Hierbij zijn we 'grensbewust', en doel is dat dat juist zorgt voor extra resultaat.
- Doordat we ons actief presenteren en dat ook aanbieden, zijn we zichtbaar en worden we meer aangesproken.

Als programmamanager en communicatieadviseur organiseren en faciliteren we. We zoeken hierbij nadrukkelijk de verbinding met de stakeholders en betrekken de juiste partijen. Ook kijken we hoe we de bredere doelgroep kunnen betrekken.

EXTERNE SITUATIE

Ontwikkelingen en issues

- Het nieuwe kabinet en de nieuwe betrokken minister(s) gaan beslissingen nemen op programmaniveau die (zeer) relevant zijn voor de Zuidwestelijke Delta
- We hebben te maken met een veelheid aan wetten en programma's. Dit is enerzijds een uitdaging hoe slim te acteren en combineren en anderzijds een kans voor inhoudelijke verrijking, bundeling van subsidies en positionering
- De bredere omgeving heeft nog weinig tot geen idee over wat de Zuidwestelijke Delta is en doet en kan betekenen
- Klimaatbewustzijn groeit wel steeds meer binnen de maatschappij en mensen en ondernemers nemen steeds meer zelf actie

STAKEHOLDERS

Partners Zuidwestelijke Delta

- Overheden: de aangesloten provincies, waterschappen, Rijkspartijen en gemeenten via deelname aan het Gebiedsoverleg. Extra focus op Rijk/Den Haag en Brussel/EU en gemeenten
- Maatschappelijke organisaties: de aangesloten organisaties via deelname aan het Regioteam
- Kenniscommunity, via kennis- en onderwijsinstellingen

Overige stakeholders

- PS-leden provincies, AB-leden waterschappen en gemeenteraads-leden gemeenten (deels rechtstreeks via m.n. nieuwsbrief, deels getrapd via handreikingen voor partners)
- Leden maatschappelijke organisaties (idem)
- Ondernemers (deels rechtstreeks, deels getrapd via belangen-organisaties)
- Inwoners (deels rechtstreeks/via media, deels getrapd via m.n. gemeenten)

ACCOUNTABILITY

Rollen en verantwoordelijkheden

- De algemene Zuidwestelijke Delta-woordvoerders zijn de voorzitter van het Gebiedsoverleg, de programmamanager en de voorzitter van het Regioteam
- We gaan steeds meer werken met woordvoerders/ambassadeurs op thema vanuit het Gebiedsoverleg (en het Regioteam)
- De communicatieadviseur Zuidwestelijke Delta coördineert de uitvoering van de communicatie en adviseert het Gebiedsoverleg en de andere teams
- Alle partners werken actief mee: ze dragen inhoudelijk bij aan b.v. bijeenkomsten, communiceren via hun eigen kanalen en brengen onderwerpen in. Eigen communicatie-activiteiten kunnen zij combineren met het Zuidwestelijke Delta-frame en kernboodschappen
- We betrekken de communicatie-community voor afstemming over strategische onderwerpen en content via woordvoerders / communicatieafdelingen en communicatie-communities zoals Nationaal Deltaprogramma, de KasZ, VNSC, PAGW

Onderzoek

- Kwantitatief onderzoek: communicatie-enquête onder de partners: herhalen en evt. verbreden
- Maandelijks statistieken van online media en community engagement (via tool): website, social media (Twitter, LinkedIn, Instagram)
- Kwalitatief onderzoek: interviews na participatiebijeenkomsten

RESOURCES

Voor elk onderdeel in het uitvoeringsprogramma is ondersteuning geborgd in de vorm van:

- Capaciteit (een communicatieadviseur) en inzet derden (webbouw, video, etc.) → via communicatiecontract
- Capaciteit (via het secretariaat) en inzet derden (zoals Mett) in de interne communicatie en ondersteuning

AANPAK

Uitgangspunten en acties

- We werken kernboodschappen uit op overall en themaniveau. Dat doen we via een message house
- We maken een inhoudelijke mijlpalenkalender
- We voeren een actief mediabeleid over onze aanpak
- We geven stakeholders een actieve rol (zoals mede-organisatie en faciliteren bijeenkomsten, geïnterviewden (taggen), presenteren van eigen pitch
- Alle middelen vanuit een (huis)stijl (tot aan interne documenten/ sjablonen aan toe), voor een eenduidig beeld en aanpak
- We maken een slag in laagdrempeligheid en concreetheid van middelen en content
- We maken extra gebruik van visualisaties: video's, animaties, Augmented Reality, foto's → inzet studenten?
- We kijken naar een Zuidwestelijke Delta 'stempel' in combinatie met programma's en projecten

Interne communicatiemiddelen Zuidwestelijke Delta

Het Mett-platform gaat een belangrijke functie vervullen in de informatievoorziening voor de partners. Ook heeft het een archief-functie. En speelt een rol elkaar te attenderen, te bevragen en eigen nieuws te delen. Onderdelen o.a.: agenda, vergaderstukken, smoeleboek, archief, 'om te delen' en links naar nieuws op de website en LinkedIn.

Externe communicatiemiddelen Zuidwestelijke Delta

- Nieuwsbrief: wat gebeurt er concreet, hoe doe je mee? → slag maken in abonnees (b.v. via griffies)
- Website → lancering nieuwe site in Q1, met ambitie/strategie, nieuws, smoeleboek, events, projecten & programma's, hoe doe je mee, kennisagenda, etc.
- Social media (Twitter, LinkedIn, Instagram (inwoners))
- Persberichten en persgesprekken → breder zichtbaar
- Visuele presentaties van ambitie, werkprogramma, etc.
- Digitaal magazine met video's met resultaten eind 2022?

Middelen voor Deltaprogramma

- Jaarlijkse presentatie op het Nationaal Deltacongres
- Artikelen en input voor Deltanieuws
- Zuidwestelijke Delta in het DP zelf en op deltaprogramma.nl
- Betrekken deltacomunity en deltacommissaris

Participatiemiddelen Zuidwestelijke Delta

Eigen middelen:

- Platformbijeenkomsten: debatrekken over belangrijke thema's of dossiers
- Werkconferentie (strategische plek in reeks platformbijeenkomsten)
- Werkbezoek(en) (met minister)/excursie(s)
- Jaarlijkse Kennisdag
- Participatiebijeenkomsten Kennisagenda Zuidwestelijke Delta (Kennisprogramma ZSS): als onderdeel debatrekken

Als partner:

- Overige participatiebijeenkomsten: omgevingsagenda, Living Labs, etc. (bepalen van onze rol)

COLOFON

Uitgave:

Programma Zuidwestelijke Delta

Website en e-mailadres:

zwdelta.nl, secretariaat@zwdelta.nl

Vormgeving:

Zandbeek

Illustraties en fotografie:

OAK-Strootman
Landschapsarchitecten, Marcel
Kentin, Edwin Paree, Janko van Beek,
Cris Toala Olivares, Loes de Jong,
Anita Eijlers en Rijkswaterstaat

Februari 2022

